

Прилог бр.3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Хидраулични и пневматски компоненти			
2.	Код	324			
3.	Студиска програма	ПИ, ТИ, ТМЛ, МСКИ, МВ, МХТ			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Машински факултет – Скопје Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	летен	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	проф. д-р Лазе Трајковски проф. д-р Звонимир Костиќ			
9.	Предуслови за запишување на предметот	нема			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Запознавање со основните типови, конструкција и начин на функционирање на волуменските машини (пумпи и мотори) и компресори. Запознавање со основните типови на флуидни компоненти и нивните симболи. Класификација, функционирање, конструкција и примена на флуидните компоненти. Пневматски давачи на сигнали. Пресметка и избор на компонентите во автоматиката. Анализа на примери од пракса со пневматски и хидраулични системи.				
11.	Содржина на предметната програма: Вовед. Избор на извори на енергија. Современ развој на флуидната техника и теоретски основи. Основни закони во флуидната техника. Хидрауличен: индуктивитет, капацитет и отпор. Пресметка на всисна висина, хидраулични параметри и моќност на едноставни хидраулични контури. Работни флуиди. Хидраулични пумпи и мотори, компресори и пневмо-мотори. Хидраулични и пневматски цилиндри. - Хидраулични и пневматски распоредници. Електро-хидраулични распоредници, распоредници со предупредување, пропорционални и серво-распоредници. Типови, конструкција и начин на функционирање. - Притисни вентили. Типови, конструкција и начин на функционирање. Регулација на брзина на вртење. Хидраулични акумулатори. Типови, конструкција, функција, начин на приклучување и пресметка. - Други компоненти: 2/2 логички вентили, логички компоненти, мултипликатори. - Останата опрема: резервоари, ладилници, филтри, приклучоци. - Шеми со флуидни компоненти. Симболи. Начин на функционирање. Избор на компоненти. - Анализа на примери од пракса со пневматски и хидраулични системи.				
12.	Методи на учење: Интерактивни предавања, вежби аудиторни и/или лабораториски, самостојна и/или тимска работа на проектни задачи, самостојно учење.				
13.	Вкупен расположив фонд на време	6 ECTS x 30 часови = 180 часови			
14.	Распределба на расположивото време	30 + 30 + 25 + 20 + 75 = 180 часови			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	30 часови	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	25 часови	
		16.2.	Самостојни задачи	20 часови	
		16.3.	Домашно учење	75 часови	
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови			80 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови
	17.3.	Активност и учество			10 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		под 51 бод		5 (пет) (F)
			од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)
			од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)

		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Реализирани активности 15.1, 15.2 и 17.2	
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	анкети и други форми на континуирана евалуација	

22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Л. Трајковски	Флуидна техника - хидраулика (интерна скрипта)		2002
		2.	З. Костиќ	Хидраулични машини и уреди (интерна скрипта)		1989
	3.	А. Ношпал	Хидраулични волуменски машини	Машински факултет - Скопје	2005	
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Т. М. Башта	Машинска хидраулика	Машински факултет-Белград	1980
		2.	FESTO	Основи пнеуматике (превод)	Нови Сад	1987
3.						